

Eftersom den våg Jan-Peter Brunell skaffat också väger ett rullande fordon behöver han inte stanna när han ska väga något.

vågen

gör handeln mellan gårdar mera exakt

Jan-Peter Brunell i Kronoby har under årens lopp sålt en hel del ensilage. Fram till för ett par år sedan sålde han enligt volym och uppskattade vikten. Men eftersom handeln var rätt livlig beslöt Brunell skaffa en fordonsvåg för att få fram de exakta uppgifterna.

Tore Snickars

Med två års erfarenhet av vågen säger han att vågen inte betalat tillbaka sig än, men ändå ångrar han inte att han skaffade den.

– Nu visade det sig att de uppskattningar vi gjort stämde rätt bra. Men ifall man gör en fel uppskattning på ett eller två ton per lass så kan det bli rätt stora kast om stora mängder.

Förutom ensilage har Brunell också sålt en del spannmål. Då har också vågen varit till stor nytta. Eftersom han är den enda i Kronoby centrum som har en fordonsvåg som också väger åt andra så anlitas han rätt ofta av utomstående.

– Folk som köper eller säljer spannmål kommer här via och väger lasset. På så sätt har den här vågen också blivit något av en social instans. Det förs många diskussioner i samband med vägningen.

För att få vikten på ensilaget, spannmålen eller vad man ska väga så måste man köra genom vågen två gånger – med och utan lass. Vågen räknar sedan själv ut lastvikten.

Vid Brunells våg kan vägningen ske både stillastående och i farten.

– Speciellt då man väger djur måste man väga dem i farten eftersom de börjar röra på sig då man stannar. Då får man ingen vikt på dem.

Enkel konstruktion

Brunell säger att vågens konstruktion sist och slutligen är rätt enkel. Den består av två vågplattor med fyra vågceller under vardera. Styrenheten består av mätinstrument som Brunell placerat i ett vanligt elskåp. Från vågcellerna registreras vikten på en skärm i elskåpet. Där sker också en automatisk uträkning av nettovikten.

Brunell har köpt själva vågen, men säger att en duktig smed som har gott om tid säkert kunde göra det mesta själv.

– Det som måste köpas är vågcellerna och styrenheten, resten går att tillverka själv.

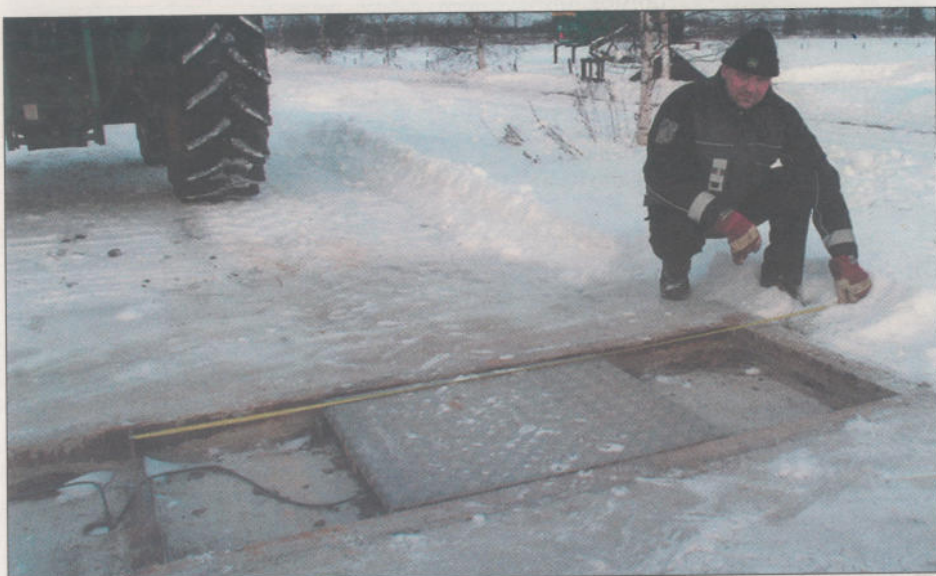
Men även om man köper hela vågen måste man göra en hel del jobb själv. Brunell uppskattar att arbetet runt vågen blivit ungefär lika dyrt som själva vågen. Brunell har dragit el till mätarskåpet där instrumenten finns, men vågen fungerar också med en vanlig ackumulator.

Det mesta arbetet har han ändå lagt på vågen till vågen och på plattan på båda sidor om den.

– Med facit i hand skulle jag ha gjort plattan större, säger Brunell. Nu gjorde jag den enligt minimimått. Men på vintern när tjälen skjuter blir det en kant mellan plattan och vågen som kan vara stö-

Efter att först ha kört med last och sedan utan last är det bara att se vad vågen kommit fram till. Balen som Brunell hade på frontlastaren vägde 260 kilo.

Jan-Peter Brunell är nöjd med det mesta med vågen. Med facit i hand skulle han dock ha gjort plattan både bredare och längre.

För att vågen ska fungera kländerfritt även på vintern bör man se till att hålla den snöfri. Brunell har gjort ett smidigt tak som är enkelt att ta bort.

Röret som ska ge bättre luft i svinhuset

Humbug eller en genial uppfinning? – Mindre lukt och bättre luft i svinhusen, friskare grisar som växer snabbare, bättre luft och mindre lukt också både för dem som ska jobba i svinhuset och för grannarna.

Det är inte litet han lovar, Jorma Helmi från Ypäjä.

På Sarkamässan i Seinäjoki förevisade han för första gången det japanska lukt-borttagningsröret Shoushuu-Kan. Röret som innehåller keramikbitar som ytbehandlats med metalloxider monteras till vattenledningen och belyses med uv-ljus.

Enligt Helmi sker en förändring av vattnet då det rinner genom metalloxiderna som påverkas av uv-ljuset.

– Det sker en nitrering i vattnet, vattnets molekyler ändras. Det behandlade vattnet kallas funktionellt vatten och påverkar bakteriefloran och mikroorganismerna i grisens tarmar. Det i sin tur gör att

menar att utan rör så skulle ammoniakhalten i februari ha varit högre än i november eftersom halten stiger då temperaturen sjunker.

– I testen har grisarna bara fått det behandlade vattnet som dricksvatten. Nu ska vi också börja använda vattnet i blötfodret.

Japanska vetenskapsmän övertygade

Helmi har testat röret sedan i november och säger att han inte skulle ha visat upp det på mässan om det visat sig att det inte fungerade. Han säger att han var medveten om att mötas av skepsis då han premiärvisade röret.

– Jag har medvetet inte gått ut med det här röret tidigare. Men nu tycker jag att jag har så pass bra resultat så att jag kan rekommendera det.

rande då man ska väga i farten. Plattan borde vara fyra meter på var sida om vågen. Den borde också vara bredare eftersom det nu är lite svårt att väga ett ekipage om man har breddningshjulen på traktorn.

Transporteras mycket vatten

Men i övrigt är Brunell nöjd med vågen. Under de här åren har han också kunnat göra en del intressanta jämförelser. Till exempel då han tagit ensilage från samma skifte morgon och kväll har han märkt hur mycket vatten som transporteras. Ett 25 kubiks lass kan på morgonen väga nio ton medan motsvarande lass på kvällen väger sex ton.

Samma gäller då han jämfört vikten på ett lass utan klöver med ett lass med mycket klöver i. Lasset utan klöver vägde 6,5 ton medan klöverlasset vägde över tio ton.

Då det gäller hur vikten fördelar sig på axelparen på en kärra har han märkt att moderna boggivagnar fördelar vikten otroligt bra medan gamla lastbilsvagnar ofta har det mesta av vikten på endast en axel. Brunell har också vägt traktorer inför traktorpullingtävlingar.

– Eftersom de tävlar i olika viktklasser är det bra att före tävling veta exakt hur mycket tilläggsvikter de kan lägga på.

Eftersom Brunells säljer en del spädkalvar har också sådana vägts i vågen. Hästar har också vägts då man velat ha reda på vikten med tanke på medicinering.

Bra fågelskrämma

Brunell vägde också en traktor som enligt marknadsföringen skulle vara superlätt i förhållande till effekten. Det visade sig att

traktorn inte alls var så lätt som den uppgetts att vara. Den var 500 kilo tyngre än vad som sades i marknadsföringen.

– Eftersom man har en våg blir det förstås att väga en hel del som man kanske inte har så stor nytta av. Men i första hand är det ju en våg som ska användas i handelen gårdar emellan och där har jag verkligen haft användning för den.

Som kuriosa kan nämnas att Brunell dessutom fick en oväntad sideeffekt av vågen.

– Jag placerade en vallpojke på baksidan av mätarskåpet. Tack vare resonansen i skåpet förstärks tickande från vallpojken så det blir ett starkt trummande ljud. Det har hållit bort fåglarna från plastbalarna som jag har lagrade i närheten. Så fort jag slår av vallpojken kommer fåglarna tillbaka... ■

FAKTA

Enda som väger i farten

En fordonsvåg av det slag Jan-Peter Brunell har kostar i dagens läge 6 400 euro inklusive moms. Vill man ha en installationsram kostar den 700 euro till. Juhani Rahkonen som importerar vågarna från Italien säger att hälften av alla vågar han säljer går till lantbruket.

Det som är speciellt med den italienska vågen är att man kan väga ett rullande fordon. Enligt Rahkonen är alla andra vågar på den finländska marknaden av den typen att de väger endast en axel i gången på ett stillastående fordon.

Förutom grundpaketet kan vågen också utrustas med olika tillägg, bland annat med en ljudsignal. ■

det bildas mindre ammoniak. Även andra gaser som metan bildas i betydligt mindre omfattning.

Det var många som skakade på huvudet och tveklade då de stannade vid Helmis monter. Och Jorma Helmi säger att han förstår tveklarna.

– Jag tveklade själv också innan jag testade röret, säger han. Då jag första gången fick höra talas om det här lät det så vansinnigt otroligt att jag bara måste pröva.

Testet övertygade

Nu är han övertygad om att det fungerar. I ett svinhus i Ypäjä har han haft röret installerat i två och en halv månad och kontinuerligt mätt ammoniakhalten.

– Då jag började var ammoniakhalten i avdelningen för de slaktfärdiga svinen 10,5 ppm. De senaste mätningarna visar en halt på 6 ppm. Det märks en oroligt stor skillnad i luftkvaliteten då man kommer in i svinhuset.

Helmi säger att japanerna i sin forskning mätt upp en minskning av ammoniakhalten på 68–90 procent. Han tycker ändå att 40 procent är bra i hans test. Han

Alla lät sig inte övertygas om lukt borttagningsröret, men Sakari Lehtinen och Juhani Kura från Forssa tyckte att det lät intressant. Jorma Helmi, till vänster, förklarar hur röret fungerar.

Helmi säger att även japanerna har mötts av skepsis när de presenterat lukt borttagningsröret.

– Röret har varit i bruk i Fjärran Östern i över tio år med goda resultat, men först på senare tid har vetenskapsmännen accepterat att det fungerar. Japanska staten har nu också beviljat bidrag för vetenskapliga test.

Svinfarmaren Juhani Kura från Forssa kom i diskussion med Helmi på mässan i Seinäjoki. Kura dömde inte direkt ut uppfinningen.

– Det vore intressant att pröva. Nu bor ju jag så pass nära Ypäjä att jag ska fara dit för att på ort och ställe se om röret fungerar.

Ett rör för tusen grisar

Ett rör med metalloxidbestrukna keramikbitar kostar 2 950 euro plus moms. I priset ingår också en uv-lampa. Ett rör ska enligt tillverkarna räcka åt tusen grisar.

– Japanerna säger att ett rör har en livstid på fem år.

På mässan fick Helmi en beställning på röret.

– Också en del andra sade att de ska köpa det, men de ville ha mera uppgifter om mina testresultat.

I Fjärran Östern har röret använts endast för grisar. Men eftersom även andra djurägare kom till Helmis monter och hörde sig för har han nu beslutat att testa röret i en broileruppfödning.

– Broileruppfödarna klagade på att de har problem med ammoniak. Därför vill jag testa hur det skulle fungera.

Jorma Helmi är först i Europa med lukt borttagningsröret. Helmi som från tidigare säljer utrustning bland annat till svinfarmer har ensamrätt på försäljningen av röret i hela Norden och i de baltiska staterna.

Tore Snickars